

Ferm

Baal - Begijnendijk - Betekom
Grootlo - Schriek - Werchter

Ferm buurt

Respecteer de geldende coronamaatregelen van de overheid én het verkeersreglement.

Wees een voorzichtige en (corona)veilige deelnemer.
Hou afstand van elkaar.

Fietsers, hou je aan het verkeersreglement. Rij op het fietspad en wees extra voorzichtig en waakzaam bij het oversteken van een straat. Gebruik de oversteekplaatsen als er zijn, ook al liggen die enkele meters van het kruispunt!

Voetgangers, wandel rechts op het voetpad of op de begaanbare gelijkgrondse berm. Is er geen voetpad of gelijkgrondse berm?
Stap dan op het fietspad aan de linkerkant van de weg en verleen voorrang aan de fietsers.
Is er ook geen fietspad? Wandel dan zo links mogelijk en achter elkaar.

Alle vragen bij een zoektocht kunnen beantwoord worden van op de openbare weg. Privédomein betreden is niet nodig.

Antwoorden van zoektochten vul je in op het bijhorende **antwoordenblad**, dat hierbij gevoegd is. Als je geen antwoordenblad (meer) hebt, kan je dat blad downloaden bij www.fermbaal.be/fermbuurt2021.

Afkortingen bij wegbeschrijvingen

Kp: kruispunt - rd: rechtdoor

T: je komt uit een weg die (bijna) loodrecht op een andere straat uitkomt en waar je dus links of rechts moet kiezen.

Fkp: fietsknooppunt en wkp: wandelknooppunt.

(Straatnaam) of een straatnaam tussen haakjes betekent dat je in die straat komt maar dat daar op die plek geen straatnaambord staat.

Info over Ferm-groepen bij www.samenferm.be, fermbaal.be, fermbegijnendijk.be, fermbetekom.be, fermgrootlo.be, fermschriek.be, fermwerchter.be en op Facebook.
Vu: Lea Ceulemans - Montystraat 29 - 3128 BAAL

WANDELZOEKTOCHT bij de kapellekeswandeling in BETEKOM - 7 km

oktober 2021

In de late middeleeuwen was het dorp *Bet-inga-heim* reeds sterk ontwikkeld. De Betekomnaars leefden vooral van landbouw die floreerde dankzij de rijke alluviale gronden langs de Demer. Reeds in de middeleeuwen was er een bescheiden industrie aanwezig: steenbakkerijen, brouwerijen, windmolens en aanlegplaatsen (amers) voor rivierschuiten worden reeds vroeg in de archieven vermeld. Rond 1900 kwam er een melkerij en werden twee tramlijnen aangelegd.

De wandeling brengt je langs heel wat erfgoed uit vorige eeuw(en). Start- en eindpunt is bij de plaat van de kapellekeswandeling aan de zuidkant van de Sint-Laurentiuskerk in Betekom.

De wandeling is ongeveer 7 km lang.

Tijdens deze wandeling kan je een aantal vragen beantwoorden. Noteer de antwoorden op het antwoordenblad en bezorg dit voor 15 november in de brievenbus bij Raystraat 43 in Betekom.

Uit de antwoordenbladen worden 10 gezonde prijzen verloot door Ferm Betekom. De winnaars worden persoonlijk op de hoogte gebracht.

Vraag 1 - Sint-Laurentiuskerk - 1 op kaart

Aan de zuidkant van de kerk staat het grafmonument van Petrus Carolus Wouters. Welk beroep had deze man?

De Sint-Laurentiuskerk werd in 1243 voor het eerst in geschriften vermeld. Laurentius was een martelaar van Rome en is patroonheilige van boekhouders en bibliothecarissen. Hij is ook de beschermheilige van de armen en van allen die met vuur werken zoals koks, pastei- en banketbakkers, bierbrouwers, kolenbranders en brandweerlieden ... Het oudste deel van de kerk is de ijzerzandstenen toren uit de 14de eeuw en heeft zowel romaanse als gotische kenmerken. Het koor werd rond 1400 gebouwd en is een fraai voorbeeld van de Demergotiek. Typisch zijn de speklagen: ijzerzandsteen met afwisselend witte zandsteen uit Gobertingen, en de aanwezigheid van blindnissen in de benedenmuur van de apsis. De oude zijbeuken werden in 1855 vervangen door de huidige neogotische zijbeuken. De kerktoren is sinds 1938 beschermd als monument, het orgel in de kerk sinds 1981.

WANDELZOEKTOCHT bij de kapellekeswandeling in BETEKOM - 7 km

oktober 2021

Ga naar de voorkant van de kerk en vervolg de Sint-Laurentiusstraat in kassei en licht hellend. Laat je verder leiden door het plannetje.

Vraag 2 - Sint-Laurentiusstraat

Hoe heet de pop-up-winkel in de St Laurentiusstraat?

De Sint-Rochuskapel werd opgericht in de late 17de eeuw opdat Betekom gespaard zou blijven van de pest.

Vraag 3 - Werchtersesteenweg

Vanaf de Werchtersesteenweg tot het 'Molenhuis' volgt deze wandeling de richting van een fietsknooppunt. Welk nummer?

In de 19de eeuw kende de streek een grote bevolkingstoename waardoor de vraag naar brood evenredig steeg. Op de site van de Puttenberg werd in 1847 een molen gebouwd door Petrus Van Peel. In 1852 werd de molen zo ingericht dat er naast graan ook olie kon geperst worden uit oliehoudende zaden zoals raap- of koolzaad.

De Puttenbergmolen is een beltmolen of bergmolen, deels ingegraven in een artificiële heuvel. Men kon de molen binnenrijden langs de grote inrijpoort zonder gehinderd te worden door de wieken. Rond 1870 werd een stoommachine in de molen geplaatst en nog voor het uitbreken van WOI konden de maalstenen aangedreven worden via een elektromotor.

De zoon van Petrus Van Peel, Leopold, was getrouwd met Constance De Veuster, zus van

Jozef De Veuster. Volgens de overlevering overnachtte pater Damiaan bij zijn zus in het molenhuis aan de vooravond van zijn reis naar Hawaï. Dit verklaart de naam van het straatje dat ten zuiden van de molen passeert.

In augustus 1914 werd de Puttenbergmolen in brand gestoken door de Duitsers. Toch werd de molen vlug weer maalvaardig gemaakt via de aanwezige elektromotor. Tijdens en vlak na de oorlog werd in de molen elektriciteit opgewekt door de toenmalige molenaar Leon Geens. Hij bood elektriciteit aan tegen een gunstig tarief. De gebruikers betaalden volgens het aantal aangesloten lampen.

In 1982 werd de molenromp met omgeving beschermd als dorpsgezicht. De kuip werd in 2000 beschermd als monument, samen met de elektro-mechanische maalderij, sulfermolen en vierkante schouw.

Vraag 4 - Bij de molen

Op het plein voor de molen ligt een groot metalen deel van het binnenwerk van de molen: de sulfermolen. Welke diameter heeft deze?

Vraag 5 - Voorbij de molen

Net voorbij de molen heb je links een prachtig uitzicht op de beemden en de Demer. Welke gemeente ligt achter de Demer?

Vraag 6 - Onderweg

'Nicky' Van Dyck was vroeger een nationaal tennisfiguur. Wat is haar beroep nu?

Vraag 7 - Bij het Scharpéhuis - 4 op kaart

Op het Scharpéhuis staat het bouwjaar in Romeinse cijfers. Welk is dat jaartal in Arabische cijfers?

Molenaar Jacob Pelgrims gaf rond 1755 de opdracht tot de bouw van dit huis en de naastliggende kapel. Na WOI werd het huis de woonplaats van professor Scharpé. Lodewijk Scharpé was een voorvechter van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd en gaf als een van de eersten les in het Nederlands. Een van zijn studenten was Ernest Claes die mee onder zijn invloed een literaire carrière begon.

Vraag 8 - Bij het Scharpéhuis en Scharpékapel - 4 en 5 op kaart

Zowel het Scharpéhuis als de Scharpékapel dragen hetzelfde logo. Welke vorm heeft het logo?

Vraag 9 - Bij het monument 'de Stilte' - 5 op kaart

Dit monument werd opgericht ter nagedachtenis van de slachtoffers van de mijnramp in Marcinelle op 8 augustus 1956. Wie maakte het beeldhouwwerk voor dit monument?

Op 8 augustus 1956 vond de grootste mijnramp uit de Belgische geschiedenis en een van de grootste uit de Europese mijnbouw-geschiedenis plaats.

Bij een brand in Bois du Cazier kwamen 262 mensen van twaalf verschillende nationaliteiten om het leven, onder wie 136 Italianen en 95 Belgen. De infrastructuur van de mijn was in alle opzichten verouderd. Het hydraulisch systeem werkte in Marcinelle nog op olie terwijl in vele andere mijnen al op water was overgeschakeld.

De mijnschachten en de tussendeuren waren van hout en (nog) niet van staal. Pas na de ramp werden de veiligheidsregels grondig bijgesteld. Met 33 regiogenoten werd onze streek zwaar getroffen. Tremelo-Baal telde 12 inwoners onder de dodelijke slachtoffers, maar ook Aarschot (4), Begijnendijk-Betekom (4), Keerbergen (2), Rotselaar werden erg getroffen ... allemaal mijnwerkers uit dezelfde bus.

Steek bij het Scharpéhuis de straat (Professor Scharpélaan) over naar de parking tussen de school en het politiekantoor.

Vraag 10 - Bij de gemeentelijke school

Op de parking van de gemeentelijke school hangt een AED-toestel. Van wat is AED de afkorting?

Wandel via de parking naar het kerkhof en sla op het kerkhof onmiddellijk links af. Volg dit weggetje tot aan het grafmonument voor de slachtoffers van Marcinelle.

Vraag 11 - Op het kerkhof

Welke vorm heeft het Marcinelle-monument op het kerkhof?

Verlaat het kerkhof langs de weg naast de lagere school naar links. Steek de straat (Professor Scharpélaan) over via het zebrapad en vervolg je weg naar de Molenweg. (Zie plan.)

Vraag 12 - Op de Molenberg - 7 op kaart

Wie beheert het natuurgebied Molenberg?

Meer info over de ruïne van de Molenberg in Ferm buurt nr. 3 p. 19.

Vraag 13 - Op de Molenberg - 7 op kaart

Wie stak in 1914 de molen in brand?

Vraag 14 - Bij de kapel van de zusters van Brustem - 8 op kaart

In de kapel van de zusters van Brustem staat centraal een Onze-Lieve-Vrouwebeeld, met een blauwe sjaal rond haar middel, dit is het beeld van Onze-Lieve-Vrouw van

Vermoedelijke bouwjaar van de kapel gezusters van Brustem is 1890. De naam verwijst naar de drie maagden van Brustem die vereerd worden als de drie heiligen. De 'Heilige drie gezusters' is een eeuwenoude devotie tot drie vroegchristelijke, heiligverklaarde vrouwen, en wel: Bertilia van Maroeuil, Eutropia van Reims en Genoveva van Parijs. De drie vrouwen leefden op verschillende tijdstippen en hebben niets met elkaar te maken.

Vraag 15 - Bij de St.-Laurentiuskapel - 9 op kaart

In de deur van de St Laurentiuskapel is, sinds de diefstal en vernieling van de beelden, de opening afgesloten met

Vraag 16 - Bij de troostplek - 10 op kaart

De Onze-Lieve-Vrouwekapel werd gebouwd in 1936. In welk jaar werd de Boerinnenbond van Betekom opgericht?

Vraag 17 - Bij de troostplek - 10 op kaart

De Onze-Lieve-Vrouwekapel staat op de hoek van de Heuvelstraat en de

Meer info over de troostplek en de Onze-Lieve-Vrouwekapel in Ferm buurt nr. 3 p. 18.

Vraag 18 - Op het kerkplein

De Kappellekenswandeling werd ingewandeld in 2011, bij de viering van het 100 jarig bestaan van